

הנדון: התייחסות לובי 99 לחוק ההסדרים – פרק י"ג: ייבוא – תמרוקים

בשם לובי 99 (חל"צ), הלוּבִי הַצִּיבּוֹרִי, אנו מבקשים מכם לתמוך ברפורמה בייבוא בכלל ובמיוחד ברפורמה בייבוא התמרוקים. הייבוא לישראל, בייחוד בתחומי הטואלטיקה, סובל מריכוזיות יתר ושליטה של שני יבואנים גדולים המהווים מונופול במוצרים רבים. התוצאה: פערי מחירים גדולים של כ-30% ולעיתים אף יותר, בהשוואה למדינות מפותחות אחרות. פערים אלו מדגישים את הצורך בשינוי ומעבר ממשטר ייבוא ייחודי לישראל לשיטה המקובלת ברוב העולם המפותח, לרבות האיחוד האירופי וארה"ב, של הצהרות יבואן, אכיפה מוגברת בשווקים ועידוד תחרות שתוריד את יוקר המחיה. להלן התייחסותנו:

1. לפי נוסח התיקון לפקודת הרוקחים (נוסח חדש) התשמ"א-1981 (להלן: פקודת הרוקחים) רפורמת התמרוקים אמורה להיכנס לתוקף ב-1.1.2023¹. הרפורמה מייצרת שני מסלולי ייבוא: ייבוא ישיר מהיצרן במדינה מוכרת על סמך תצהירים ואישורים, ולראשונה בישראל ייבוא מקביל על סמך בדיקות מעבדה ממדינות אירופיות. ייבוא מקביל הינו ייבוא של סחורה על ידי יבואן שאין לו קשר ליצרן בחו"ל, וקונה את סחורתו באופן מזדמן מספקי משנה. זו שיטת ייבוא מקובלת באירופה וארה"ב, ומוסיפה נדבך חשוב של תחרות מול היבואנים הבלעדיים המונופוליסטיים.

א. הרחבת האפשרות לייבוא תמרוקים בייבוא מקביל: בפתיחת נוסח הרפורמה, הצעת החוק קובעת במפורש שלא ניתן יהיה למנוע ייבוא מקביל. ההצהרה עקרונית ברורה ונכונה, אך נוסחי סעיפי החוק מטילים הגבלות שלא מאפשרות לממש את כוונת הרפורמה החדשה. לדוגמא משטר של בדיקות מכבידות ויקרות של מכון התקנים על ייבוא מקביל שבפועל יחסל את האפשרות ליצור תחרות מול היבואנים הגדולים.

ב. הרחבת ועיגון רשימת המוצרים המאושרים לייבוא מקביל: לפי סעיף 55(א12)(ג) לפקודת הרוקחים, ניתן לייבא בייבוא מקביל רשימה מצומצמת מאוד של מוצרים שמצוינים במפורש בתוספת הרביעית ב1 לחוק, כולל לק, סבון גוף וקרם ידיים. רשימה זו אינה כוללת את המוצרים היקרים והרווחיים יותר, לרבות משחות שיניים, דאודורנט, וסכיני גילוח. בדברי ההסבר לחוק, מוצע כי בתום שנה מיישום הרפורמה, שר הבריאות יוכל להרחיב את רשימת המוצרים ולכלול מוצרי צריכה הבסיסיים נוספים, אך אין להצעה זו שום ביטוי בנוסח סעיפי החוק. אנו דורשים להרחיב משמעותית את רשימת המוצרים המאושרים לייבוא מקביל בחקיקה הראשית. אין סיבה בטיחותית לא לאפשר ייבוא מקביל של דאודורנט וסכיני גילוח. זהו ניסיון שקוף להגן בכוח החוק על רווחיהם של היבואנים המונופוליסטיים.

ג. שבירת מונופול מכון התקנים: לפי סעיף 55(א12)(ד) לפקודת הרוקחים, אלא אם נקבע אחרת בתקנות השר, ניתן יהיה לייבא תמרוקים בייבוא מקביל רק על סמך הבדיקות המכבידות והיקרות של מכון התקנים². מעניקים למכון התקנים מעמד של מונופול, מהלך שמהווה הפרה בוטה של

¹ חושב לציין כי שר הבריאות רשאי לדחות את מועד תחילת הרפורמה פעם אחת באמצעות צו לתקופה של עד 9 חודשים.
² בדברי הסבר לסעיף 12א55 לפקודת הרוקחים מציעים שעד ה-1.7.2022 יאשרו לפחות 3 מעבדות. כאמור, אין לכך תוקף מחייב.

מדיניות הממשלה מאז החלטת ממשלה מס' 2318 מ-2014, שאימצה את מסקנות ועדת לנג לשינוי שיטת הייבוא. חשוב לציין: מכון התקנים מתקשה עד היום לבצע את הוראות הכנסת והממשלה בכל הנוגע לרפורמות עבר בייבוא, כמו ההוראה המפורשת של הכנסת להתאים את התקנים הישראליים של מוצרים רבים לסטנדרטים בינלאומיים כדי להקל על ייבואם. זה לא מקרי. **מכון התקנים מרוויח כ-40% מתקציבו השנתי מבדיקות התקינה. יש לו אינטרס עליון לשמר את משטר הבדיקות המכביד. יש לאפשר כבר עכשיו למעבדות פרטיות להתחרות עם מכון התקנים בבדיקות הייבוא.**

ד. **קיצור זמן הטיפול בחוק:** ההתנהלות השוטפת של מכון התקנים לרוב מכבידה במיוחד על יבואנים קטנים ובינוניים, כתוצאה מזמני המתנה ארוכים, מחירים גבוהים גם עבור פעולות פשוטות כמו אימות תעודות מחו"ל, ודרישות לחידוש תעודות בתדירות גבוהה בהרבה מהמקובל באירופה. סעיף 2ה לתיקון המוצע לפקודת הייבוא והייצוא התשל"ט-1979, שהוא חלק מהרפורמה הנוכחית, מציין שסחורה המיובאת על סמך הצהרה תקבל אישור או מענה תוך 3 ימי עבודה בלבד. **אך אין מגבלת זמן דומה בתחום התמרוקים, למרות שהנושא מוזכר במפורש בהחלטת הממשלה בנושא.** הגבלת זמן הטיפול היא הכרחית על מנת למנוע את העיכובים הקיימים היום, במיוחד לאור הסמכות הבלעדית שהחוק מעניק למכון התקנים בתחום. אנו מציעים להוסיף בחקיקה ראשית, בדומה לסעיף בחוק התקנים, מגבלה של שלושה ימים גם בתחום התמרוקים.

ה. **הרחבת המדינות המוכרות:** לפי סעיף 55(א12)(ד) לפקודה ניתן לייבא בייבוא מקביל רק תמרוק שנרכש מספק אירופי. לטעמנו, ניתן להרחיב את הרשימה בחקיקה ראשית לכלול מדינות מפותחות אחרות. אין סיבה להגביל ייבוא מקביל מארה"ב, קנדה או אוסטרליה.

2. לסיכום, אנו מברכים את חברי הוועדה על קידום רפורמה מקיפה בתחום הייבוא. לרפורמה פוטנציאל ממשי להגברת התחרות בייבוא ולהורדת יוקר המחיה. עם זאת, אנו מבקשים מחברי הוועדה שלא לאפשר לבעלי אינטרסים לנצל את תהליך החקיקה לשימור מעמדם כיבואנים בלעדיים ובעלי מונופולים בתחומים שונים. יש לעמוד על המשמר בכדי למנוע את האפשרות שרפורמה חשובה זו תתרוקן מתוכן והציבור לא יזכה להקלה המיוחלת ביוקר המחיה.

בברכה,

עו"ד רחל גור
מנהלת תחום ממשלה
לובי 99